

Handläggare
Ann-Kristin Ingemarsson
Telefon: 08-508 36 236

Till
Äldrenämnden
Den 19 oktober 2021

Staden inrättar en visningsmiljö om välfärdsteknik för att bidra till trygghet och säkerhet

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr. KS 2021/821

Förvaltningarnas förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Fredrik Pettersson (S) om att det i Stockholms stad ska inrättas en eller flera visningsmiljöer av välfärdstekniska lösningar.

Motionen föreslår att det kan handla om till exempel trygghetslarm, mobila larm med GPS-funktion, webbkamera, teknikstöd för påminnelse och struktur i vardagslivet, kognitiva hjälpmedel som till exempel medicinpåminnare, produkter för fjärrstyrning av TV, belysning, dörrautomatik. Syftet är att förbättra möjligheterna för målgrupperna att bilda sig en uppfattning om vad det handlar om, hur tekniken ska användas och vilka möjligheter och hot som tekniken inrymmer.

Förvaltningen föreslår att arbetet med långsiktiga insatser för att säkra stadens kommunikationskanaler till de äldre ska fortsätta. Samverkan med Region Stockholm gällande dessa frågor behövs eftersom ansvaret för att informera om en del välfärdstekniska lösningar ingår i regionens uppdrag.

Förvaltningen förordar att det i dagsläget inte är aktuellt med visningsmiljöer på kort sikt. Frågan om staden ska upprätta visningsmiljöer behöver utredas vidare. Bland annat behöver man klargöra vilken utrustning som kan vara aktuell att installera.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att det i Stockholms stad ska inrättas en eller flera visningsmiljöer av välfärdstekniska lösningar till äldrenämnden. Motionen är skriven av Fredrik Pettersson, Socialdemokraterna.

Motionären föreslår att det i visningsmiljöerna ska finnas möjlighet att bekanta sig med välfärdstekniska lösningar. Det kan handla om trygghetslarm, mobila larm med GPS-funktion, bildportstelefon, webbkamera, värmekamera, rörelsedetektorer, värmekameror, videokommunikation, teknikstöd för påminnelse och struktur i vardagslivet, kognitiva hjälpmedel som till exempel medicinpåminnare, produkter för fjärrstyrning av TV, belysning, dörrautomatik.

Syftet är att förbättra möjligheterna för målgrupperna att bilda sig en uppfattning om vad det handlar om, hur tekniken ska användas och vilka möjligheter och hot som tekniken inrymmer.

Övriga remissinstanser är Stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Kommunal Stockholm, Micasa, Socialnämnden och Vårdförbundet Stockholm.

Ärendet

Förvaltningen har fått en remiss från Kommunstyrelsen gällande en motion från Socialdemokraterna om visningsmiljöer för välfärdsteknik. Motionen föreslår att socialnämnden och äldrenämnden får i uppdrag att upprätta en eller flera visningsmiljöer i Stockholms stad. Det kan handla om trygghetslarm, mobila larm med GPS-funktion, bildportstelefon, webbkamera, värmekamera, rörelsedetektorer, värmekameror, videokommunikation, teknikstöd för påminnelse och struktur i vardagslivet, kognitiva hjälpmedel som till exempel medicinpåminnare, produkter för fjärrstyrning av TV, belysning, dörrautomatik.

Det kan också beröra närstående, till exempel tjänster som stödjer kommunikation med andra anhöriga eller vård- och omsorgspersonal.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 oktober 2021. Kommunala pensionärsrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 oktober 2021. Rådet för

funktionshinderfrågor har möjlighet att behandla ärendet den 21 oktober 2021.

Jämställdhetsanalys

Motionären efterfrågar en eller flera visningsmiljöer av välfärdstekniska lösningar. I motionen lyfts också att frågan berör närstående, till exempel tjänster som stödjer kommunikation med andra anhöriga eller vård- och omsorgspersonal. Enligt Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka) är det något vanligare att kvinnor är omsorgsgivare än att män är det – 20 procent, respektive 16 procent. Kvinnor ger också oftare omfattande omsorg. Uppskattningsvis utför kvinnor två tredjedelar av den omsorgsvolym som ligger på anhöriga.

Gällande information om det stöd som finns inom välfärdsteknik är det därför viktigt att nå speciellt kvinnor.

Ansvarsfördelning och visningsmiljöer

Idag finns det flera olika aktörer inom området välfärdsteknik och de exempel på välfärdstekniska lösningar som omnämns i motionen fördelar sig ansvarsmässigt på olika huvudmän.

Hjälpmedel, Region Stockholm

I Stockholm är det Region Stockholm som ansvarar för hjälpmedel, förbrukningsvaror och medicinsktekniska produkter. I Stockholm ansvarar flera olika hjälpmedelscentraler för olika delar av sortimentet och de genomför upphandlingar av hjälpmedel inom respektive ansvarsområde. Gällande vissa delar av sortimentet så finns det två hjälpmedelscentraler som ansvarar för olika geografiska delar vilket innebär att det är olika sortiment i norra och södra delen av staden.

Bostadsanpassningsbidrag, Stadsbyggnadskontoret

Personer som har en funktionsnedsättning kan söka bidrag för att anpassa bostaden enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Bostadsanpassningsbidrag lämnas för att anpassa och komplettera fasta funktioner i eller i anslutning till bostaden som till exempel dörrautomatik. Sökande väljer entreprenör och skriver avtal med entreprenören enligt gällande konsumentlagstiftning och äger sedan utrustningen. Bidrag kan också beviljas till reparation av utrustning installerad med stöd av bostadsanpassningsbidrag eller till återställning av fastigheter då anpassningen inte längre behövs.

Digitala lösningar, Stockholms stad

Äldreförvaltningen arbetar aktivt med att införa digitala lösningar inom äldreomsorgen. Under 2021 har Smarta lås införts i delar av

staden. Informationsarbetet är omfattande och hemtjänstkunder med anhöriga, fastighetsägare, hemtjänstutförare och berörd personal informeras och utbildas i den nya tekniken. Utbildning och information sker på ett strukturerat sätt till de som berörs av projektet.

Visningsmiljöer i dagsläget

I dagsläget finns det visningsmiljöer av hjälpmedel öppna för allmänheten på Hjälpmedel Stockholm och KommSyn i Älvsjö. Region Stockholm har genom habiliteringen en visningslägenhet på Sabbatsbergs sjukhusområde där man kan boka tid för att titta på sortimentet inom kommunikation och kognition. Gällande utrustning som bekostas med bostadsanpassningsbidrag finns det i Kungens kurva en utställning, BoKvarHemma, där leverantörer av sådan utrustning visar sitt sortiment.

Tidigare erfarenheter av visningsmiljöer

Micasa

I november 2012 öppnade Micasa en inspirationsmiljö i Tanto servicehus. Inspirationsmiljön bestod av tre fullt utrustade visningslägenheter med olika inriktning. En lägenhet för ordinärt boende, en lägenhet för vård- och omsorgsboende och en lägenhet som visade upp vilka tekniska hjälpmedel som fanns att tillgå. Det var ett projekt i samverkan med Hjälpmedelsinstitutet och senare även med Stockholms stad. Inspirationsmiljön erbjöd besökare inspiration och kunskap som kunde bidra till utveckling av nuvarande och framtida bostäder för personer med funktionsnedsättning. Målet var att sprida kunskap och inspirera till nytänkande i framtida bostadsplanering.

Utmaningar som framkom var bland annat att på begränsad yta tillgodose behovet av information om många olika välfärdstekniska lösningar från flera olika huvudmän. Personal som ansvarade för visningar behövde bred kompetens gällande flera olika områden. Det fanns till en början ett stort intresse för visningsmiljöerna men intresset svalnade efterhand. Projektet avslutades 31 december 2016.

Stockholm Digital Care

Stockholm Digital Care hade under projekttiden 2015-2020 som mål att skapa tillväxt för små och medelstora företag i Stockholmsregionen som arbetar med välfärdsteknik. Frågan om visningsmiljöer gällande välfärdstekniska lösningar lyftes inom projektet.

En av utmaningar man identifierade var vem visningsmiljön skulle rikta sig till: personal inom äldreomsorgen, äldre med närstående eller biståndshandläggare.

En annan utmaning som identifierades var att bemanna miljöerna både dagtid och kvällstid vilket skulle kräva ett ganska stort flöde av besökare för att motivera kostnader för lokal och personal. Projektgruppen gjorde bedömningen att det inte föll inom projektets ramar utan valde istället att arbeta med att föra samman företag med verksamheter som var intresserade av att testa nya lösningar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Äldreförvaltningen delar motionärens uppfattning om att många äldre personer har behov av information om välfärdstekniska lösningar. Personal inom äldreomsorgen har behov av information om lösningar och information om hur man ska gå tillväga för att ta del av utbudet som finns. Även personer som hjälper och stödjer en anhörig vill oftast ha information, utbildning och vill veta vad det finns för hjälp och stöd att få.

Äldreförvaltningen har ett uppdrag med syfte att förbättra kommunikationen till och med de äldre på olika plan, exempelvis genom att göra stadens informationskanaler mer tillgängliga för äldre och deras närstående. Äldreförvaltningen arbetar med att utveckla de digitala kommunikationsverktygen i syfte att underlätta de äldres vardag och att höja medarbetarnas kompetens att bemöta de äldre. Digitala lösningar ska vara stödfunktioner till förändrade arbetssätt och äldreförvaltningen arbetar för att användandet av digitala stöd inom vård och omsorg ska öka.

Utöver det stadsövergripande införandet av Smarta lås för hemtjänsten arbetar förvaltningen även med digitala lösningar för tillsyn i hemmet till exempel med hjälp av sensorer. Digitala inköp av matvaror och digitala lösningar för signering av HSL/SoL-insatser på särskilt boende är andra aktuella områden.

Förvaltningen föreslår att arbetet med långsiktiga insatser för att säkra stadens kommunikationskanaler till de äldre fortsätter. Förvaltningen ser positivt på visningsmiljöer med ser just nu inga förutsättningar att inrätta sådana.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Linda Hammes
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

Motion om att staden inrättar en visningsmiljö om välfärdsteknik för att bidra till trygghet och säkerhet från Fredrik Pettersson, Socialdemokraterna.